

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน โทร. ๐ ๕๓๖๑ ๑๘๕๓

ที่ กษ ๐๘๑๓.๐๘/๖๒๘

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขอส่งสรุปบทเรียนที่ได้จากการพัฒนาความรู้ เพื่อใช้ประกอบการประเมิน รอบที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

เรียน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

ตามที่ กองการเจ้าหน้าที่ ได้กำหนดให้บุคลากรของกรมพัฒนาที่ดินทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เข้าอบรมผ่านสื่อการเรียนการสอนระบบ LDD e-Training โดยเลือกอบรมอย่างน้อย ๒ เรื่อง และมีการสรุปบทเรียน จำนวน ๑ เรื่อง เพื่อพัฒนาความรู้และใช้เป็นผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดรายบุคคลด้านการพัฒนาบุคลากร ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ นั้น

ในการนี้ ข้าพเจ้าได้เข้าอบรมผ่านสื่อการเรียนการสอนและได้สรุปบทเรียนจำนวน ๑ เรื่องเรียบร้อยแล้ว โดยมีผลการทดสอบหลังการเรียนการสอนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จำนวน ๒ หลักสูตร คือ

๑. ดินดี ประเทศไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่ รุ่น ๒ ปี ๒๕๖๙ : กรมพัฒนาที่ดิน

๒. ธรรมเนียมปฏิบัติสำหรับผู้บริหารองค์กรรัฐ : สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
พร้อมทั้งได้แนบสรุปบทเรียนและเอกสารหลักฐานการเข้ารับการพัฒนาความรู้
ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายสยามเขต เล่าเหล็กพลี)

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

สยามเเจต เลาเหล็กพลี

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน
ธรรมาภิบาลข้อมูลสำหรับผู้บริหารองค์กรรัฐ
(Data Governance Mindset for the Executive)

จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ 1:00 ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2569

(นางไอรดา เหลืองวิไล)

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

e1a184ab

กรมพัฒนาที่ดิน

ใบประกาศนียบัตรให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายสยามเขต เลาเหล็กพลี

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training
หลักสูตร “ดินดี ชาดีไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่ รุ่น 02 ปี 2569”

รุ่นที่ 2/2569 : เมษายน 2569 - กันยายน 2569

(นางสาวสุมิตรา วัฒนา)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

แบบฟอร์มสรุปบทเรียน การพัฒนาความรู้ ตามตัวชี้วัดระดับความสำเร็จ

ของการพัฒนาความรู้ บุคลากร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖

รอบที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

ชื่อ-สกุล นายสยามเขต เลาเหล็กพลี ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน
ชื่อหลักสูตร ดินดี ชาดไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่ รุ่น ๒ ปี ๒๕๖๙
วันที่อบรม ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๙
หน่วยงานผู้จัด กรมพัฒนาที่ดิน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อบทเรียน/ องค์ความรู้	ดินดี ชาดไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่ รุ่น ๒ ปี ๒๕๖๙
๒. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	เพื่อสร้างความเข้าใจของภัยคุกคามทรัพยากรดินในประเทศไทย เรื่องการกร่อนดิน การขาดสมดุลของธาตุอาหารและความเค็มของดิน ในเรื่องปัจจัยการเกิด ผลกระทบ และเทคโนโลยีการจัดการ เพื่อนำแนวทางการปฏิบัติเหล่านั้นมาปรับใช้และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างแพร่หลาย เพื่อให้สามารถต่อสู้กับภัยคุกคามทรัพยากรดินได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความยั่งยืนในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทยต่อไป
๓. ความสำคัญ หลักการและเหตุผล	๑. ความสอดคล้องต่อภารกิจ : กรมพัฒนาที่ดินมีพันธกิจหลักในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับปรุงบำรุงดิน และฟื้นฟูที่ดินที่มีปัญหาเพื่อความมั่นคงทางอาหารและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ๒. บริบทพื้นที่แม่ฮ่องสอน : เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงเสี่ยงต่อการเกิดภัยคุกคามด้านการกร่อนดิน และดินโคลนถล่มได้ง่ายเมื่อเกิดฝนตกหนัก ๓. เหตุผลความจำเป็น : การทำความเข้าใจสถานการณ์ภัยคุกคามดิน ทั้งการกร่อนดิน ความไม่สมดุลของธาตุอาหารและความเค็ม จะช่วยให้หน่วยงานสามารถวางแผน กำหนดมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับพื้นที่
๔. สาระสำคัญ/เนื้อหาบทเรียน	ภัยคุกคามแบ่งออกเป็น ๓ ข้อ ภัยคุกคามที่ ๑ : การกร่อนดิน สาเหตุ : เกิดจากน้ำ ลม และกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การไถพรวนบ่อยครั้ง การปล่อยให้หน้าดินโล่งและการตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ลาดชัน สภาพอากาศที่แปรปรวน เช่น ฝนตกหนักและพายุ ยิ่งเร่งอัตราการชะล้างหน้าดิน ผลกระทบ : สูญเสียหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ ผลผลิตทางการเกษตรลดลง เกิดมลพิษและการตกตะกอนในแหล่งน้ำ

หัวข้อ	รายละเอียด
	รวมถึงเสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม แนวทางการแก้ไข : - การทำชั้นบันไดเพื่อชะลอการไหลของน้ำ - การปลูกพืชคลุมดินเพื่อยึดเกาะหน้าดิน - การฟื้นฟูป่าไม้และทำวนเกษตร - การจัดการที่ดินแบบอนุรักษ์ เช่น การไถพรวนแบบอนุรักษ์ และการปลูกพืชตามแนวระดับ ภัยคุกคามที่ ๒ : ความไม่สมดุลของธาตุอาหาร สาเหตุ : การใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไป การจัดการที่ไม่เหมาะสม และระดับ pH ของดินที่ไม่สมดุล ผลกระทบ : หากธาตุอาหาร (N, P, K) มีน้อยเกินไป พืชจะโตช้าและผลผลิตลดลง แต่ถ้ามากเกินไปสารอาหารจะไหลลงแหล่งน้ำทำให้เกิดมลพิษ และอาจเกิดภาวะดินกรดหรือดินเป็นพิษ แนวทางแก้ไข : - ตรวจวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ย เพื่อจัดการธาตุอาหารเฉพาะพื้นที่อย่างแม่นยำ - เพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ทำปุ๋ยหมักและการปลูกพืชคลุมดินเพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน - ปลูกพืชหมุนเวียนและปลูกพืชผสมผสาน เพื่อสร้างความสมดุลในการดูดซึมธาตุอาหาร ภัยคุกคามที่ ๓ : ความเค็มของดิน สาเหตุ : การชลประทานที่ไม่เหมาะสม (ใช้น้ำเค็มรดพืช) การรुक้าของน้ำทะเล และลักษณะทางธรณีวิทยาที่มีหินเกลือรองรับอยู่ด้านล่าง เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลกระทบ : ดินขี้นน้ำและระบายน้ำได้น้อยลง พืชเหี่ยวเฉาขาดธาตุอาหาร แลผลผลิตลดลง แนวทางแก้ไข : - การให้น้ำที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบน้ำหยดหรือสปริงเกอร์ เพื่อลดการสะสมเกลือ - ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ช่วยรักษาความชื้นและปรับปรุงโครงสร้างดิน - เลือกปลูกพืชทนเค็ม หรือใช้น้ำขังล้างเกลือบริเวณผิวหน้าดินในระยะเวลาดสั้น ๆ แล้วระบายออก
๕. ความรู้/ ทักษะที่ได้รับเพิ่มขึ้น	สิ่งที่รู้เพิ่มขึ้น : ทราบสถิติล่าสุดว่ามีพื้นที่ถึง ๑๕% ของประเทศไทยที่เผชิญปัญหาร้อนดินในระดับปานกลางถึงรุนแรง เข้าใจความเชื่อมโยงเชิงระบบว่าความไม่สมดุลของธาตุอาหารตัวหนึ่งสามารถส่งผลต่อการดูดซึมธาตุอาหารตัวอื่นของพืชได้ เนื่องจากปฏิกิริยาระหว่างกันที่ดิน สิ่งที่ทำได้เพิ่มขึ้น : สามารถวิเคราะห์แยกแยะปัจจัยเร่งจากมนุษย์และธรรมชาติในการเกิดภัยคุกคามดิน สามารถ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ออกแบบแผนการจัดการดินและน้ำแบบผสมผสาน ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เฉพาะเจาะจงได้ดียิ่งขึ้น
๖. ความเป็นประโยชน์ต่อตนเอง	สามารถนำเทคนิคเฉพาะ เช่น การจัดการธาตุอาหารเฉพาะพื้นที่ และการคำนวณการปรับอัตราปุ๋ยตามค่า pH และผลวิเคราะห์ดิน ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้อย่างแม่นยำและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น
๗. ความเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน	- ยกระดับการบริหารของสถานีฯ ช่วยให้สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอนมีแนวทางปฏิบัติเชิงพื้นที่ที่ชัดเจนในการเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่สูงที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน - สนับสนุนการวางแผนเชิงรุก ข้อมูลแนวทางการจัดทำแผนที่ดินที่มีผลกระทบและแผนการเฝ้าระวังความเสียหายเฉพาะพื้นที่ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อนงานบริการจำแนกและวางแผนการใช้ที่ดินของสถานีฯ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
๘. การถ่ายทอด/ แบ่งปันความรู้	- เพื่อนร่วมงานภายในหน่วยงาน : จัดกิจกรรมจัดการความรู้ภายในสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน เพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืนและการฟื้นฟูป่าไม้บนพื้นที่ลาดชัน - เกษตรกรและหมอดินอาสา : ถ่ายทอดผ่านการจัดฝึกอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสาธิตในแปลงเรียนรู้ เน้นย้ำเรื่องการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ย การผลิตปุ๋ยหมักเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและการปลูกพืชตามแนวระดับเพื่อป้องกันการกร่อนดิน - หน่วยงานภาคีเครือข่าย : บูรณาการร่วมกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง/โครงการพัฒนาที่สูงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการสนับสนุนข้อมูลเชิงลึกและร่วมจัดทำแผนจัดการดินเฉพาะพื้นที่ เพื่อร่วมกันป้องกันการแพร่กระจายของปัญหาและรักษาโครงสร้างดินในภาพรวมของจังหวัดอย่างยั่งยืน
๙. ปัญหา/ อุปสรรค ในการนำความรู้ไปใช้	การนำแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่และการจัดการภัยคุกคามดินไปประยุกต์ใช้จริงในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีข้อจำกัดสำคัญดังนี้ - ข้อจำกัดด้านบุคลากร : เจ้าหน้าที่และหมอดินอาสาในพื้นที่มีจำนวนจำกัดเมื่อเทียบกับพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภูมิประเทศภูเขาสลับซับซ้อน ทำให้การเดินทางไปติดตามผลบันทึกข้อมูลหรือให้คำแนะนำเฉพาะพื้นที่ แก่เกษตรกรทำได้อย่างไม่ทั่วถึง - ข้อจำกัดด้านเครื่องมือและเทคโนโลยี : ชุดทดสอบดินภาคสนาม หรือเครื่องมือวิเคราะห์ค่าความเค็มและธาตุ

หัวข้อ	รายละเอียด
	อาหารในระดับพื้นที่มีปริมาณไม่เพียงพอ อีกทั้งเทคโนโลยีการจัดทำแผนที่ดินเชิงพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังภัยคุกคามยังต้องพึ่งพาส่วนกลางเป็นหลัก - ข้อจำกัดด้านงบประมาณ : งบประมาณในการจัดหาวัสดุสนับสนุน เช่น เมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ปูนโดโลไมท์ หรือ งบประมาณในการจัดทำโครงสร้างชั้นบ้นไคดินเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำในแปลงสาธิตของเกษตรกรมีอยู่อย่างจำกัด - ข้อจำกัดด้านเวลา : การฟื้นฟูโครงสร้างดินและการปรับสมดุลอินทรีย์วัตถุต้องใช้เวลาดูแลต่อเนื่องยาวนานหลายปี จึงจะเห็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ ซึ่งมักไม่สอดคล้องกับกรอบเวลาของโครงการงบประมาณประจำปีที่ต้องสรุปผลในระยะสั้น - ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ : พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานฯ ซึ่งมีข้อจำกัดทางกฎหมายในการเข้าไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำหรือระบายน้ำขนาดใหญ่เพื่อแก้วิกฤตที่ดิน
๑๐. ข้อเสนอแนะ/ แนวทางพัฒนาต่อ ยอด	การพัฒนาต่อยอดเพื่อเพิ่มผลลัพธ์ : - สร้างเครือข่ายดิจิทัล พัฒนาระบบฐานข้อมูลออนไลน์ ร่วมกับหมอดินอาสา เพื่อส่งผลตรวจวิเคราะห์ดินและการคาดการณ์ภัยคุกคามดินผ่านแอปพลิเคชัน ลดข้อจำกัดด้านการเดินทางและบุคลากร - โมเดลแปลงสาธิตต้นแบบ จัดตั้งแปลงเรียนรู้การจัดการดินเชิงพื้นที่บนพื้นที่ลาดชันร่วมกับชุมชน เพื่อให้เกษตรกรเห็นประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืนโดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณสนับสนุนเพียงอย่างเดียว - บูรณาการงบประมาณ ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อบรรจุโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่น ช่วยแก้ปัญหางบประมาณจำกัดของสถานีฯ